

Dr Krsto Mijanović, vanredni profesor
Radnička 60
Sarajevo

CV kandidata	
OSOBNI/LIČNI PODACI	
Prezime, ime oca, ime	Mijanović, Petar, Krsto
Jedinstveni matični broj	0402955153953
Adresa: Ulica, broj. poštanski broj, grad, država	Radnička 60, Novo Sarajevo 71 000
Telefon	
Faks	
E-mail	krsto.mijanovic@unmo.ba
Datum rođenja [Dan, mjesec, godina]	4. februar 1955.
Mjesto rođenja	UKŠIĆI, TREBINJE
Pozicija u projektu:	

RADNO ISKUSTVO

[Posebno popunjavati tabelu za svaki relevantni položaj koji ste imali, počevši od zadnjeg.]

Datumi (od – do)	1978-1979,
• Naziv i adresa poslodavca	CENTAR SREDNJIH ŠKOLA U TREBINJU
• Vrsta posla ili sektor	nastavnik
• Zaposlenje ili obnašani položaj	zaposlenje
• Glavne aktivnosti i odgovornosti	

Datumi (od – do)	1979-1992
• Naziv i adresa poslodavca	Industrija alata Trebinje
• Vrsta posla ili sektor	Razvoj
• Zaposlenje ili obnašani položaj	Rukovodilac razvoja
• Glavne aktivnosti i odgovornosti	Koordinacija poslova u Sektoru Razvoja
• Tehnički director kompanije	Koordinacijatehničkih poslova Kompanije

Datumi (od – do)	1992-1996
• Naziv i adresa poslodavca	Agencija za kvalitet Vlade Crne Gore
• Vrsta posla ili sektor	Ocjenjivač sistema kvaliteta
• Zaposlenje ili obnašani položaj	Saradnik
• Glavne aktivnosti i odgovornosti	Upravljanje projektima

Datumi (od – do)	1997-2007
• Naziv i adresa poslodavca	Medjunarodni forum Bosna
• Vrsta posla ili sektor	Menadžer projekta
• Zaposlenje ili obnašani položaj	Obnašani položaj

•Glavne aktivnosti i odgovornosti	Upravljanje projektima
-----------------------------------	------------------------

Datumi (od – do)	1007
• Naziv i adresa poslodavca	Univerzitet u Mostaru
• Vrsta posla ili sektor	Univerzitetski profesor
• Zaposlenje ili obnašani položaj	Zaposlenje
•Glavne aktivnosti i odgovornosti	Organizacija i izvođenje nastave; rad na projektima

OBRAZOVANJE I OBUKA / IZOBRAZBA

[Posebno popunjavati tabelu za svaki relevantni kurs / tečaj koji ste završili, počevši od zadnjeg.]

Datumi (od – do)	1970-74
• Naziv i vrsta-tip organizacije koja vrši obrazovanje i obuku / izobrazbu	Centar srednjih škola Trebinje
• Pokriveni Glavni predmeti / radne vještine	
• Naziv dobijene kvalifikacije	Mašinski tehničar
• Nivo/Razina u državnoj klasifikaciji (ako je moguće)	SSS
Datumi (od – do)	1974-78
• Naziv i vrsta-tip organizacije koja vrši obrazovanje i obuku / izobrazbu	Mašinski fakultet u Mostaru
• Pokriveni Glavni predmeti / radne vještine	
• Naziv dobijene kvalifikacije	Mašinski inženjer
• Nivo/Razina u državnoj klasifikaciji (ako je moguće)	VSS
Datumi (od – do)	1986-1999
• Naziv i vrsta-tip organizacije koja vrši obrazovanje i obuku / izobrazbu	Postdiplomski studij na Fakulteti za strojništvo u Ljubljani
• Pokriveni Glavni predmeti / radne vještine	
• Naziv dobijene kvalifikacije	Magistar znanosti
• Nivo/Razina u državnoj klasifikaciji(ako je moguće)	
Datumi (od – do)	2002-2004
• Naziv i vrsta-tip organizacije koja vrši obrazovanje i obuku / izobrazbu	Doktorsko istraživanje na Mašinskom fakultetu u Sarajevu
• Pokriveni Glavni predmeti / radne vještine	
• Naziv dobijene kvalifikacije	Doktor tehničkih nauka
• Nivo/Razina u državnoj klasifikaciji(ako je moguće)	

Biografski podaci

Rođen je 04.02.1955. godine u Trebinju, gdje je završio Osnovnu i Srednju tehničku školu, mašinskog smjera, kao đak generacije. Školske 1974/75. upisao je Mašinski fakultet u Mostaru i diplomirao na proizvodnom smjeru 24.11.1978. godine. Potom je zasnovao radni odnos sa Centrom srednjih škola u Trebinju i on traje tokom školske 1978/1979. Nakon toga zasniva radni odnos sa "Industrijom alata Trebinje" koji je trajao do juna 1992. godine. Obavljao je više poslova i radnih zadataka, od razvoja novih proizvoda do organizacije i koordinacije poslovanja radne organizacije.

Postdiplomske studije na Fakulteti za strojninstvo Univerze u Ljubljani dovršio je decembra 1991. godine sa magistrarskim radom na temu: "Raziskave kakovosti navojnih vrezil oslojenih sa titanovim nitridom".

Od 1982. godine bavi se istraživačkim radom i javno je publikovao više od 50 istraživačkih radova sa recenzijom u domaćim i stranim časopisima i na savjetovanjima. Citiran je, po urađenim radovima 128 puta u referatima publikovanim u domaćim i stranim časopisima i na savjetovanjima

Od septembra 1997. godine radi u Međunarodnom forumu Bosna kao projekt menadžer. Saradnik je Instituta za zaštitu na radu i zaštitu od požara. U Međunarodnom forumu Bosna koordinira realizaciju projekata koji zahvataju područje istraživanja uslova održivog privrednog razvoja Bosne i Hercegovine, u uslovima primjene novih tehnologija.

U februaru 2002. godine prijavio je doktorsko istraživanje na Mašinskom fakultetu u Sarajevu pod naslovom: «Uticaj okolinskih zahtjeva na rad proizvodnih sistema». Doktorski rad je odbranio 13. novembra 2004. godine.

2. Bibliografski podaci

U posljednjih šest godina objavio je 20 preglednih stručnih radova, predhodnih saopštenja, saopštenja na javnim Stručnim i naučnim skupovima i Konferencijama, te priloga u indeksiranim časopisima. Broj citiranosti radova autora, prema Tomsonovoj skali je 124. Slijedi pregled važnijih radova :

I11 SOKOVIĆ, Mirko, MIJANOVIĆ, Krsto. Ecological aspects of the cutting fluids and its influence on quantifiable parameters of the cutting processes. *J. mater. process. technol.* [Print ed.], 2001, vol. 109, no. 1/2, special issue ELSEIVER, str. 181-189. [COBISS.SI-ID [4202267](#)] JCR IF: 0.255, SE (20/30), engineering, industrial, x: 0.358, SE (24/35), engineering, manufacturing, x: 0.351, SE (138/170), materials science, multidisciplinary

I2I Mijanović, K., Omanović, M., Oprašić, S. i Pašalić I. Savremeni pristup okolini u industrijskim proizvodnim sistemima: Naučno stručni skup, Revitalizacija i modernizacija: Bihać, 1 (2003) 156-162.

I3I. Mijanović, K. Oprašić, S., Seferović, E. i Omanović, M. Reengineering of Management of quality and environmental systems// International Conference Tran boundary pollution: B.EN.A, Florina, 1 (2004) 134-142.

I4I. Pašalić, I., Omanović, M., Oprašić, S., Mijanović, K. Eco-efficiency in Casting Industry and the Eco-audit Matrix// Trends in the Development of Machinery and Associated Technology: International Research, Barcelona 2 (2003).

I5I Oprašić, S., Omanović, M., Mijanović, K. War and the Ecology - The Case of Bosnia and Herzegovina: 2004 Beijing International Conference on Military Environmental Protection, October 11-15, 2004, People's Republic of China.

I6I Mijanović, K., Kopač, J. Environmental Management inside Production Proceses, «Achievements in Materials and Mechanical Engineering», AMME 2005.

I7I Mijanović, K., Kopač J. Influence of Environmental Parameters on Production Systems, Journal of Materials Processing Technology, ELSEVIER 2005.

I8I Šehić, N., Pašalić, I., Oprašić S., Omanović, M., Mijanović, K. Eko-Bis kao privredno-okolinski factor održivog razvoja BiH, V Međunarodna konferencija "Razvoj i modernizacija proizvodnje", Bihać 2005.

I9I Mijanović, K., Omanović, M., Pašalić, I. Savremeni pristup upravljanja proizvodnim sistemima, Zbornik sa naučnog skupa "Revitalizacija i modernizacija 2003" Bihać 2003.

I10I Mijanović, K., Kopač, J. Environmental Management in Production Processes, Zbornik AMME, Zakopane Poland, 2006. godine

I11I Mijanović, K., Petrović, Z., Smiljanić, M. Industrijski proizvodni sistema i okoline, Simpozijum hemičara Srbije, Beograd novembar 2007.

I12I Mijanović, K., Petrović, Z., Smiljanić, M. Odgovornost menadžera kvaliteta u upravljanju proizvodnjom sa okolinskog aspekta, VI Naučno/stručni simpozij sa međunarodnim učešćem „Metalni i nemetalni anorganski materijali“ Zenica 27-28. april 2006.

I13I Mijanović, K., Pašić, S., Petrović, Z. Monitoring sistema okolinskog upravljanja u procesu obrade metala i nemetala, RIM Bihać 2007.

I14I Mijanović, K. Zapošljavanje mladih u malim naseljima Bosne i Hercegovine, Časopis „Tranzicija“, Tuzla - Beograd 2007.

I15I Mijanović, K. Informaciono komunikacione tehnologije i obrazovanje, Strategija univerziteta „Džemal Bijedić“/Prilog, Mostar 2008.

I16I Mijanović, K., Petrović, Z. Smanjivanje udjela rizičnih supstanci u proizvodnim sistemima, Naučni simpozij, Tara 2008.

I17I Mijanović, K., Omerbegović, Z., Petrović, Z. Smanjenje zagađivanja u industriji upravljanjem troškovima korištenih energenata, Časopis „Reciklaža i održiv razvoj“, Beograd 2008.

I18I Kondić, J., Mijanović, K. Uljana repica u funkciji bioenergije i održivog razvoja, Zbornik radova 49. savjetovanja industrije ulja, Herceg Novi 2008.

- I19I Mijanović, K., Petrović, Z. Reinženjering i inovacije u funkciji čišće proizvodnje, Simpozij „Metali i nemetali“, Zenica maj 2008.
- I20I Kondić, J., Mijanović, K. Selection of sunflower hibrids for Banja Luka area in Bosnia and Hercegovina, 17th International Sunflower Conference, Cordoba 2008.
- I21I Bogunić, F., Bašić, N., Durmić-Pašić, A., Mijanović, K., Ballian, D. *Quercus X schneideri* : a neglected hybrid oak from Herzegovina, 5th Balkan Botanical Congress, Book of abstracts, 2009, str 22.
- I22I Mijanović, K. Okolinske posljedice korištenja rizičnih materijala u saobraćajnoj logistici, Zbornik radova savjetovanja: „Transport i savremeni uslovi poslovanja“, Travnik - Vlačić 2010.
- I23I Mijanović, K. Reducing dangerous waste by applying innovative action, XII YUCOR Beograd 2010.
- I24I Mijanović, K. Obrazovanje čula za bolji život sa tehnikom i tehnologijom, Naučni simpozij, Divčibare R: Srbija 2010.
- I25I Mijanović, K, Majić, L. Povećanje eko-efikasnosti postrojenja za preradu voća i povrća, Zbornik radova „Dostignuća u održivom razvoju“ ICASUS, Banja Luka 2011.**
- I26I Mijanović, K. Changing the Parameters of the Quality of Input Materials to Obtain Cleaner Production, Simpozij MIT – SLIM, Ljubljana 2011.**
- I27I Mijanović, K. Inovacijama do čišće proizvodnje, Simpozij održavalaca i procesne tehnologije KODIP, Herceg Novi 2011.**
- I28I Kulović, M., Mijanović, K., Haračić, N. Istrošene automobilske gume kao izvor energije, Simpozij „Ekologija u saobraćaju“, Vlačić 2011.**
- I29I Kulović, M., Mijanović, K., Haračić, N. Biodizel kao vrsta alternativnog goriva, Simpozij „Ekologija u saobraćaju“, Vlačić 2011.**
- I30I Mijanović, K. Uloga obrazovanja inženjera iz okolinsko-etičkih disciplina, Treća Međunarodna Profesionalna Konferencija Geonauke i Životna Sredina, Beograd 2012.**
- I31I Mijanović, K. Obrazovanje tehnologa za zaštitu okoline, Naučni simpozij, Divčibare R: Srbija 2012.**
- I32I Mijanović, K. Uloga obrazovanja inženjera iz okolinsko etičkih disciplina, Svet rada, časopis za pitanja bezbednosti i zdravlja na radu, medicine rada i zaštite životne sredine za jugoistočnu Evropu, ISSN 1451-7841, broj 3/2012., Beograd 2012.**

I33I Mijanović, K. Smanjenje emisija u zrak primjenom sistema upravljanja otpadnim tokovima u proizvodnoj organizaciji, Zbornik radova RIM 2013. Bihać 2013.

I34I Mijanović, K.:

Quality Improvement by Means of a Sistem of Control over Waste flows in Production Organisation, MIT-SLIM, Ljubljana 2013.

I35I Mijanović,K.Tolja,N. Zapošljavanje mladih korištenjem prirodnog bogatstva lokalne zajednice, Simpozij „Ekologija i evropske integracije“, Vlašić Travnik 2013.

I36I Mijanović,K, Milešević, T., Štednja energije i resursa u gradu Banja Luka povećanjem Eko-efikasnosti gradske toplane, Simpozij „Ekologija i evropske integracije“, Vlašić Travnik 2013.

I37I Mijanović,K. Primjena niskootpadnih tehnologija, Simpozij „Saobraćaj i ekologija sa pravcima ekonomskog razvoja“, Vlašić 2015.

I38I Mijanović, K. Obrazovanje tehnologa za proizvodnju hrane, Šesta Međunarodna Profesionalna Konferencija Geonauke i Životna Sredina, Beograd 2015.

I39I Mijanović,K. Karić,S. Promjena kurikuluma u prehrambenoj tehnologiji, Međunarodna Konferencija održavanje i proizvodni inženjering, KODIP, Budva, Podgorica 2015.

I40I Milovanović,B. Petrović, Z.Dugić. P. Mijanović,K. Uticaj modifikovanog bentonita na sadržaj aromata i fizičko-hemijske karakteristike konvencionalnih baznih ulja, VIII međunarodni naučni skup „Savremeni materijali 2015“, Banja luka 2015.

I41I Mijanović, K. Enhancement Parameters Workability and Environmental Assessment Process Change Tribological Characteristics Tool, 49th INTERNATIONAL OCTOBER CONFERENCE on Mining and Metallurgy, Bor 2017.

I42I Mijanović, K. Okolinski menadžment u funkciji proširenja obima proizvodnje, EMAN CONFERENCE: Globalization Challenges, Ljubljana 2017.

I43I Mijanović, K. Smanjenje uticaja fenomena athezije promjenom triboloških karakteristika procesa obrade, Simpozij održavalaca i procesne tehnologije KODIP, Budva 2017.

I44I Mijanović, K. zagađivanje vazduha ložištima i uticaj na ambijent zdravog življenja, VII Međunarodni Kongres: BIOMEDICINA I GEONAUKE - UTICAJ ŽIVOTNE SREDINE NA LJUDSKO ZDRAVLJE, Beograd 2017.

I45I Mijanović, K. CRISIS MANS ATTITUDE TOWARDS THE ENVIRONMENT
Međunarodna konferencija AGROSYM, Sarajevo 2017.

I46I Mijanovic, K. Lalovic,G. INOVACIJAMA U OBRAZOVANJU DO
ODRŽIVOG RAZVOJA, Konferencija LIMEN, Beograd 2017.

I47I Mijanović, K. Lalović, G. Quality sistem as a Generator Aditonal Activities on the
Market, EMFM 2017 7th Int. Symposium 3-5 Nov. Bor, Serbia

I48I Mijanović,K. THE CRISIS OF HUMANITY IN RELATIONS WITH
NATURE, Zbornik radova, Konferencija AGROSIM. Sarajevo 2017.

I49I K. Mijanovic, J. Kopac, Improvement of tribological characteristics by reducing
the risk of substances in production processes, EMFM 2017 7th Int. Symposium 3-5
Nov. Bor, Serbia

I50I Mijanović, K. Poboljšanje parametara obradljivosti i okolinskog učinka procesa
obrade promjenom triboloških karakteristika alata, Zbornik radova. Tehniološki
fakultet Bor 2017.

I51I J. Kopac, K. Mijanovic, Grguraš,D. F. Pusavec, Eco and technical influence of
CLF by machining, EMFM 2017 7th Int. Symposium 3-5 Nov. Bor, Serbia,

I52I Mijanović, K. Ambient of health life in the light of using the healthcare food.
Zbornik radova, Konferencija AGROSIM. Sarajevo 2018.

I53I Mijanović, K. Varupa, A. ANALYSIS OF QUALITY OF FRUIT TO
HEALTHCARE. Zbornik radova, Konferencija AGROSIM. Sarajevo 2018.

I54I Mijanović, K., Lalović, G. Infrastructure of Knowledge and Innovation to
Sustainable Development. Konference: Innovation and organizational development. BAS
Institute of management bitola, Bitola 2018.

I55I Mijanović, K., Lalović, G. RECYCLING OF CUTTING OILS AND
ADDITIVATION TO THE FILLING OF TRIBOLOGICAL AND ENVIRONMENTAL
REQUIREMENTS, 37th International Conference on Production Engineering - Serbia
(ICPE - S 2018) Kragujevac on October (25 – 26). 2018. ICPE, Kragujevac 2018.

I56I Mijanović, K., Lalović, G. USPOSTAVLJANJEM RASTA EKO-EFIKASNOSTI
DO POSLOVNE IZVRSNOSTI, Zbornik radova 6. Međunarodnog naučnog skupa
“Nauka i praksa poslovnih studija“. Banja Luka 2018.

I57I Mijanović, K. Lalović, G. POSSIBILITIES OF REDUCING ENVIRONMENTAL
PRESSURE FROM TRAFFIC FACILITIES, Konferencija Istambul 2018.

I58I Mijanović, K. Reciklažom do smanjenja okolinskog pritiska od saobraćajnih aktivnosti. Trendovi razvoja zemalja zapadnog balkana zasnovani na znanju sa posebnim osvrtom na BiH u procesu pristupanja EU. 14. i 15. Decembra Travnik 2018.

I59I Mijanović, K. Javnost obrazovanja naspram javnog zdravlja, Šasopis SVIJET ZDRAVLJA, VMŠC, Cazin 2018.

I60I Mijanović, K. Infrastructure of Knowledge and Innovation to Sustainable Development, 4th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE: KNOWLEDGE BASED SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT – ERAZ, Sofija 2018.

3. Knjige

3.1 Autor

1. Mijanović, K.: *Okolinski pristup proizvodnim sistemima*, Planjaks Tešanj, 2008. CIP-502.11:658,5I(075.8)
2. **Mijanović, K.: *Okolinska etika za inženjere i menadžere*, Univerzitet „Džemal Bijedić“ Mostar 2011. CIP-504.5(035), COBISS-BH-ID 17396742**

3.2 Koautor

3. Tanović, N; Džubur, A; Mijanović, K.; Hadžić, A; Busuladžić, I.: *Organska proizvodnja hrane*, Mostar CIP – 631.147(075.8)
4. Dostić, M., Mijanović, Softić S., K. Serdarević, M., Logarija L., Trivun V.: *Samozapošljavanje mladih pokretanjem malog biznisa*, Sarajevo 2006. CIP334.722(497.6) 2007.
5. Kondić, J; Mijanović, K.; Marinković, R., *Uljana repica i proizvodnja biodizela*, Banja Luka 2008. CIP – 631.8 /581 19 N i U Biblioteka Banja Luka.
6. **Begić, S. Petrović, Z. Mijanović, K. *Obnovljiva goriva i energija - tehnološki procesi proizvodnje*, Tehnološki fakultet Univerziteta u Tuzli. Tuzla 2017.**

4. Nastavničko iskustvo

4.1 Septembra 2005. godine izabran je u zvanje docenta na predmetu : „*Ekologija i osnovi zaštite životne sredine*”, čiji je kurs programski prilagođen za izvođenje nastave prema silabusu Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić” u Mostaru. Od februara 2007. drži kurs iz Ekologije i zaštite čovjekove okoline na Agromediteranskom fakultetu u Mostaru. Uključen je u projektni tim za realizaciju porijekta: Budućnost Univerziteta u Mostaru, čija realizacija traje od početka 2007. godine.

4.2 Na Fakultetu za strojništvo Univerze u Ljubljani izveo je dvosedmični kurs na temu: „*Naučno istraživanje u oblasti tehničkih znanosti*” u toku februara 2006. godine. Kurs je odslušalo 23 postdiplomca i mlađa asistenta.

4.3 Na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu izveo je dva predavanja na temu: „*Uloga mladih istraživača u oporavku i razvoju Bosne i Hercegovine*” u toku septembra 2006. godine.

Također na istom fakultetu izveo je dvomjesečni kurs na temu: „*Naučno istraživanje i metodologija naučno istraživačkog rada*”. Kurs je odslušalo 28 mlađih asistenata Ekonomskog fakulteta.

4.4 Na Univerzitetu u Mostaru izveo je dvomjesečni kurs na temu: „*Naučno istraživanje i metodologija naučno istraživačkog rada*”. Kursu prisustvuje 24 asistenata svih fakulteta na Univerzitetu.

4.5 Na Univerzitetu u Mostaru izveo je jednomjesečni kurs na temu: „*Planiranje, priprema i vođenje naučno-istraživačkih projekata*”. Kursu prisustvuje 18 asistenata svih fakulteta na Univerzitetu.

4.6 Na nastavničkom fakultetu Univerziteta u Mostaru izveo je jednosemestralni kurs iz predmeta „*Ekologija i osnovi zaštite čovjekove okoline*” u akademskoj 2005/2006. i 2006/2007. godini.

4.7 Na Agromediteranskom fakultetu Univerziteta u Mostaru izvodio je nastavu iz predmeta: „*Agroekologija*”.

4.8 Na Agromediteranskom fakultetu izvodio je nastavu na postdiplomskom studiju iz predmeta: „*Osnovi ekologije*”, „*Regulativa novog pristupa i sigurnost proizvoda, te „Okolinska etika” i „Okolinsko inženjerstvo*”.

4.9 Na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu izvodio je nastavu na postdiplomskom studiju iz predmeta „*Socijalna ekologija*” sa aspekta zaštite i spašavanja od katastrofa; U 2008/2009 godini kurs je odslušalo 78 kandidata.

4.10 Na Saobraćajnom fakultetu Internacionalnog univerziteta u Travniku izvodi nastavu na predmetu: „*Ekologija u saobraćaju*”.

4.11 Na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu imenovan je za mentora za ocjenu i odbranu magistarskog rada kandidata Nosić Ivice pod naslovom: „*Sigurnost prijevoza opasnih stvari – studija slučaja Županija zapadnohercegovačka*”. Imenovanje je izvršeno Odlukom br. 01-01-566-1/10, od 13.4.2010. godine.

4.12 Na Mašinskom fakultetu u Mostaru imenovan je za člana komisije za ocjenu i odbranu Doktorske disertacije mr Lutve Haznadarevića 2009. godine.

4.13 Na Fakultetu za menadžment resursa CKM u Mostaru održao predavanje na postdiplomskom studiju iz predmeta „*Regulativa održivog razvoja*” u akademskoj 2010/2011. godini.

4.14 Na Mašinskom fakultetu u Sarajevu održao jednosemestralno predavanje na dodiplomskom studiju iz predmeta Čišća proizvodnja u akademskoj 2010/2011. godini.

4.14 Na Mašinskom fakultetu u Sarajevu održao jednosemestralno predavanje na postdiplomskom studiju iz predmeta *Metodologija naučno-istraživačkog rada* u akademskoj 2010/2011. godini.

4.15 Na Prirodno-matematičkom fakultetu u Sarajevu izvodi nastavu na predmetima: *Okolinska politika, Globalna ekologija, na I ciklusu i Sistemi i modeli u ekologiji na II ciklusu, Odsjek Biologija – smjer Ekologija, 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017. Godine.*

4.16 Na Univerzitetu „Džemal Bijedić” u Mostaru održao kurs na Interdisciplinarnom doktorskom studiju iz predmeta „Metodologija naučno-istraživačkog rada” u akademskoj 2015/2016. godini.

4.17 Na Univerzitetu „Džemal Bijedić” u Mostaru izvodi predavanje na II ciklusu studiju iz predmeta „Alternativni izvori energije”.

5. Projekti u kojima je učestvovao ili koordinirao realizaciju u posljednje tri godine:

- 5.1 Razvoj malih naselja bosne i Hercegovine samozapošljavanjem mladih, Banja Luka 2005.
- 5.2 Simptomi i uzroci krize poslovanja malih i srednjih preduzeća u BiH, Sarajevo 2006.
- 5.3 Samozapošljavanje mladih pokretanjem malog biznisa, Mostar 2005.
- 5.4 Informaciono komunikacione tehnologije i obrazovanje, Strategija univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, oktobar 2008.
- 5.5 Slobodna trgovina i njen odraz na ekonomsku realnost Bosne i Hercegovine i zemalja Jugoistočne Evrope, Tuzla 2007.
- 5.6 Globalizacijsko-integracijski procesi i Bosna i Hercegovina (Sigurnosni aspekti), Sarajevo 2007.
- 5.7 Socio-ekološki problemi nastali odlaganjem otpada na ruralna područja Bosne i Hercegovine, Zvornik 2008.
- 5.8 Uticaj nastave iz ekologije na efikasnost razvojnih projekata u Bosni i Hercegovini, Tuzla 2006.
- 5.9 Uloga nauke u pripremi i realizaciji strategije razvoja Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2006.
- 5.10 Simptomi i uzroci krize poslovanja preduzeća u Bosni i Hercegovini, Mostar 2005.
- 5.11 Pokretanje proizvodnje biodizela u funkciji održivog razvoja Bosne i Hercegovine, Banja Luka 2006.
- 5.12 Univerzitet u Mostaru kao generator razvoja juga Bosne i Hercegovine, Mostar 2007.
- 5.13 Evropska razvojna iskustva i upravljanje ljudskim resursima u bosanskohercegovačkim kompanijama, Sarajevo 2007.
- 5.14 Environmental management in production processes, Sarajevo – Ljubljana 2005;
- 5.15 Uljana repica u funkciji bioenergije i održivog razvoja, Banja Luka 2008.
- 5.16 Okolinski prihvatljivom zaštitom do organske proizvodnje, Mostar 2011.

6. Planovi i studije iz područja okoliša u kojima je učestvovao ili koordinirao

- 6.1 Studija MOED i uspostavljanje Čistije proizvodnje u preduzeću ŽICA dd. Sarajevo, 2004 do 2006;
- 6.2 Studija MOED i uspostavljanje Čistije proizvodnje u preduzeću Industrija alata Trebinje, 2003 do 2004;
- 6.3 Plan smanjenja emisija proizvodnog procesa Bihaćka pivara dd. Bihać, 2010;
- 6.4 Plan smanjenja emisija proizvodnog procesa Kamenolom KALVARIA KOP Vitez, 2009;
- 6.5 Uspostavljanje Čistije proizvodnje u preduzeću PROMO Donji Vakuf, 2011.
- 6.6 Plan smanjenja emisija Autoceste Tuzla – Orašje, 2014.

7. Izrada i primjena dokumenata Sistema za osioguranje kvaliteta u Visokoškolskim institucijama

- 8.1 Univerzitet »Džemal Bijedić u Mostaru
- 8.2 Internacionalni univerzitet u Travniku,
- 8.3 Visoka međunarodna škola u Cazinu
- 8.4 Prirodno-matematički fakultet u Sarajevu

8. Recenzije

- 7.1 Recenzija knjige Vjetroelektrane – osnove konstrukcije i rada, autora: Elvir Zlomušica, Miralem Čampara i Ramiz Dedić, Mostar 2016. godine
- 7.2 Recenzija knjige Svlačenje krša, prof.dr Ive Lučića, sarajevo 2017. godine

9. Izvodi iz rezimea knjige “*Okolinska etika za inženjere i menadžere*”:

Ova knjiga donosi osnovna znanja iz etike okoline potrebna inženjerima, tehnolozima, ekonomistima, te menadžerima proizvodnje, trgovine i transporta svih strukovnih profila.

Na području ekološke kulture potrebno je kultivisanje nagona za posjedovanjem i izrabljivanjem zemlje, vazduha i vode. Od izrabljivača inženjer, tehnolog i menadžer treba postati poštovalac i prijatelj svoje okoline. Sama ekologija, govor i rasprava o okolini, treba prerasti u mir i ljubav prema prirodi. Iz te ljubavi rađa se nova ekološka kultura holističkog, cjelovitog i moralnog inženjerskog nazora pri vršenju promjena i djelovanju u okolini. Ljubav je, naime, odluka prema slobodnoj volji, gdje uvijek postoji dilema i izbor. Ova knjiga elaborira predmete istraživanja i metode rješavanja dilema, u inženjerskom dizajniranju proizvoda i tehnologija usklađenih sa okolinom. Da bi odluka bila dostojna budućnosti čovječanstva, djelatnik treba biti razuman. Pokazano je da ljubav na području okolinske etike obavezuje inženjere na razumno-osjećajan odnos prema svijetu oko nas, odnosno da vlast nad zemljom bude utemeljena na ljubavi prema zemlji, kako bi se rodila nova ekološka kultura.

Ekologija nam, kao posebno, otkriva da je ekonomski napor potreban da se dođe do relativnih rijetkosti. Poslije određene granice prinosi postaju negativni, jer ono što proizvodnja uništava je veće od onoga što ona stvara. Ta inverzija se pojavljuje onda kada ekonomska aktivnost remeti ravnotežu elementarnih ciklusa i/ili uništava resurse koje nije kadra da ponovo stvori.

Tada se etika kao grana društvenih nauka poziva u pomoć, kako bi se čovjekove težnje uskladile sa njegovim potrebama, uvažavajući osnovne postulate prirode. Inženjersko djelovanje uveliko ulazi u područje neprihvatljivo prema principima dugotrajnosti, prevencije, predostrožnosti i upozoravanja. Zato se etika okoline za inženjere ukazuje kao potreban kurs za obrazovanje mladih tehnologa, kojima predstoji naporna menadžerska aktivnost na svim nivoima proizvodnje. Predviđati i preuzimati odgovornost za učinjene zahvate je moguće u koliko se poznaju osnovna znanja iz etike koja upućuju za razborito djelovanje u okolini.

10. Izvod iz knjige „**Obnovljiva goriva i energija - tehnološki procesi proizvodnje**“

Uvođenje obnovljivih izvora energija u energijsku potrošnju je počelo u posljednjoj dekadi 20-tog vijeka, što je bilo posebno izraženo uvođenjem tečnih goriva biljnog porijekla kao alternative tečnim mineralnim gorivima.

Izvori energije koji se danas nazivaju obnovljivim već duže su predmet istraživanja utemeljen na naučnoj zainteresovanosti za rješavanje problema dobijanja energije iz novih izvora. Uporedo sa ovim istraživanjima pažnja istraživača je usmerena i na prikupljanje podataka o promjenama svojstava zemljine atmosfere. Na osnovu do sada protumačenih nus-pojava nastalih povećanim korištenjem fosilnih goriva može se zaključiti da one podržavaju, a često i uzrokuju prirodne katastrofe. Ovo su razlozi koji su

potakli istraživače za otkrivanje i uvođenje u praksu energenata dobivenih iz obnovljivih izvora biljnog porijekla.

Goriva iz obnovljivih izvora, gdje su najčešće zastupljena pogonska biogoriva za pokretanje transportnih mašina i uređaja, uglavnom ne remete krhku okolinsku ravnotežu. Zahtjevi za ambijentom zdravog življenja, uz istovremeni razvoj ekonomije, su dugorošni ciljevi istraživačkih aktivnosti u ovoj oblasti. Alternativni izvori energije koji ne remete ambijent zdravog življenja, omogućavaju intenzivnije korištenje transportnih sredstava za intenziviranje proizvodnje hrane i snabdijevanja.

Knjiga "Obnovljiva goriva i energija – tehnološki procesi proizvodnje" obrađuje aktuelnu problematiku korištenja mineralnih goriva, mogućnosti supstitucije biogorivima, problematiku proizvodnje i snabdijevanja biogorivom, uz pregledno pokazivanje postojećeg stanja. Razmotren je tehnološki aspekt proizvodnje obnovljivih goriva sa posebnim osvrtom na savremena tehnološka dostignuća i savremene pravce razvoja ove proizvodnje.

Autori su imali namjeru ukazati na značaj proizvodnje goriva iz obnovljivih izvora, njihov okolinski doprinos u smanjenju globalnog otopljanja i klimatske promjene. U knjizi su pregledno prikazana svojstva obnovljivih goriva, njihove prednosti i nedostaci, prikazani hemijski i bio-inženjerski aspekti njihove proizvodnje, te prikupljeni podaci iz brojnih literarnih izvora. Data su objašnjenja ključnih pojmova, sistematski pokazani brojni literaturni izvori da se ukaže na raznolikost pristupa u istraživanju i inženjerskoj analizi tehnoloških različitosti dobijanja goriva iz obnovljivih izvora.

Intenziviranje upotrebe energenata iz obnovljivih izvora počelo je u posljednjoj dekadi 20-tog vijeka, što je posebno bilo izraženo uvođenjem tečnih goriva biljnog porekla kao alternative mineralnim gorivima. Glavni razlog koji je podstakao na iznalaženje alternative korištenjem obnovljivih izvora energije je svijest o granicama fosilnih nalazišta, te jasni znaci da je došlo do promjena u okolini, uveliko izazvanih povećanom potrošnjom fosilnih goriva. Povećanje potrošnje fosilnih goriva dovodi do povećanog efekta staklene bašte i porasta temperature na zemljinoj kori.

Zbog dihotonije između potreba i količine raspoloživih fosilnih resursa sa jedne strane i težnje čovječanstva za zaštitom okoline i ublažavanja klimatskih promjena, obnovljivi izvori energije širom svijeta dobijaju sve veći interes za eksploataciju.

Razvoj sektora biogoriva je direktno uticao na povećanje postojeće proizvodnje agrokultura, kao sirovina za tradicionalna biogoriva, podsticanje proizvodnje novih bioloških sirovina, te porast zaposlenosti i prihoda stanovništva u ruralnim oblastima. Za analizu mogućnosti razvoja i primjena tehnologija za proizvodnju i pripremu sirovina, tehnologija za pretvaranje energije biogoriva u toplotnu, električnu i druge oblike energije, neophodna je saradnja multidisciplinarna saradnja istraživačkih timova. Moraju se uzeti u obzir tehnički, okolinski, ekonomski, sociološki i drugi kriterijumi, koji nisu univerzalni i primjenljivi u svim regionima.

Goriva dobijena iz obnovljivih izvora biološkog porijekla, odnosno biogoriva, predstavljaju veoma važnu grupu alternativnih goriva. Njihova primjena je moguća u svim oblastima potrošnje, a poseban značaj ima primjena biogoriva za pokretanje transportnih sredstava.

Biogoriva između ostalog doprinose smanjivanju proizvodnje, odnosno ukupne emisije ugljen-dioksida, ugljen monoksida, sumpordioksida, azota, olovnog oksida, dima i

prašine. To se prvenstveno zasniva na činjenici da biljke, iz kojih se proizvode biogoriva, apsorbiraju CO₂ prilikom svog rasta, koji se ponovo oslobađa prilikom sagorijevanja biogoriva. S obzirom da je za obradu zemljišta, uzgoj i berbu biljaka, kao i njihovo prevođenje u biogoriva potrebna dodatna energija, jasno je da se ipak oslobađa veća količina ugljendioksida. Emisija ugljendioksida koji se oslobađa prilikom proizvodnje i distribucije biogoriva može se izračunati pomoću okolinskog alata koji se naziva: "Analiza životnog ciklusa" a zasniva se na praćenju emisije i izračunavanju emisije CO₂ od početka rasta biljke, odnosno stavljanja sjemenke u zemlju pa do ispištanja gasa tokom procesa sagorijevanja u motoru automobila ili industrijskog postrojenja. Većina studija analize životnog ciklusa pokazala su da biogoriva u odnosu na fosilna goriva stvaraju znatno manje količine štetnih stakleničkih gasova.

Ključno rješenje u postizanju energijske održivosti, kao i doprinos ublažavanju globalnih okolinskih promjena jeste korišćenje biogoriva kao supstituenata klasičnih fosilnih goriva.

Knjiga **Obnovljiva goriva i energija - tehnološki procesi proizvodnje** obuhvata važna pitanja iz oblasti korištenja obnovljivih izvora energije. Po svome sadržaju može biti vodilja čitaocima u korištenju energije iz obnovljivih izvora i orijentisati ih na uspostavljanje održivih odnosa sa prirodnim sistemom. Knjiga direktno aformiše održive pristupe proizvodnje energije kao doprinos smanjenju stakleničkih gasova i optimizaciji globalnih klimatskih promjena.

Sadržaj knjige *Obnovljiva goriva i energija – tehnološki procesi* je koncipiran u VIII poglavlja:

Poglavlje I objašnjava održivi razvoj sa aspekta korištenja energije,

Poglavlje II objašnjava korištenje biomase,

Poglavlje III objašnjava korištenje bioetanola,

Poglavlje IV analizira korištenje biogasa,

Poglavlje V razmatra komunalni čvrsti otpad i energiju dobijenu iz njega, Poglavlje VI

Korištenje energije vjetra,

Poglavlje VII Korištenje sunčeve energiju;

Poglavlje VIII Korištenje geotermalne energije.

Knjiga *Obnovljiva goriva i energija – tehnološki procesi* je pisana za širu stručnu javnost ali se veoma uspešno može koristiti i kao dodatni materijal za studente I i II ciklusa koji pohađaju predmete u vezi goriva iz obnovljivih izvora na određenim studijskim programima. Kroz ovih VIII poglavlja realizovan je cilj da se doprinese ekologizaciji energijskog sektora tako i društva u cjelini.

11. Izvod iz rezimea radova:

III Soković M., Mijanović K.:

Ecological aspects of the cutting fluids and its influence on quantifiable parameters of the cutting processes, *Journal of Materials Processing Technology*, ELSEIVER, 109/2001.

Autori su namjeravali sistematizovati ekološke aspekte sredstva za hlađenje i podmazivanje pri rezanju i istražiti njihov uticaj na parametre obradljivosti. Novi zahtjevi koji se postavljaju pred proizvođače u području metaloprerade nameću supstituciju mineralnih ulja za rezanje, koja miješanjem sa vodom pokazuju dobra maziva i rashladna svojstva. Naći adekvatnu zamjenu znači

stalno istraživanje parametara obradljivosti od strane tehnologa I stalnu primjenu inovacija. Radom su definisani ekološki aspekti sredstva za hlađenje I podmazivanje I ukazano na način iznalaženja odnosno traganja za novim sintetičkim sredstvima koja pokazuju dobra ekološka svojstva zbog brze razgradnje u void i zemlji.

I2I Mijanović, K., Omanović, M., Oprašić, S. i Pašalić I.:
Savremeni pristup okolini u industrijskim proizvodnim sistemima: Naučno stručni skup, Revitalizacija i modernizacija: Bihać, 1 (2003) 156-162.

Autori su imali za cilj pokazati nove trendove u istraživačkom pristupu povećanja efikasnosti i eko-efikasnosti proizvodnih sistema. Novi tehnološki alati za novo vrijeme moto je kojim su se rukovodili autori pri izradi ovoga rada. Zahtjevi za zatvorenim materijalnim i energetskim tokovima, kao i zahtjevi za stalnim rastom parametara kvaliteta proizvoda i tehnologija nameću potrebu stalne dorade proizvodnih procesa. Ovdje je pokazan savremeni pristup istraživanju uslova pod kojim proizvodni sistemi pokazuju stralni rast eko-efikasnosti.

I3I. Mijanović, K. Oprašić, S., Seferović, E. i Omanović, M.:
Reengineering of Management of quality and environmental systems// International Conference Tran boundary pollution: B.EN.A, Florina, 1 (2004) 134-142.

Postojeći obradni sistemi sa starim tehnološkim i poslovnim navikama i staroj proizvodnoj kulturi zahtijevaju reinženjering njegovih pojedinih faza. Na taj način se oni doraduju I prilagođavaju novim zahtjevima. Ovimradom je pokazano kako se pomoću Sistema kvaliteta I Sistema okolinskog menadžmenta može izvršiti reinženjering proizvodnih sistema I uspostaviti interna pravila u procesu proizvodnje koja će odgovoriti novim zahtjevima koji se postavljaju pred menadžment.

I4I. Pašalić, I., Omanović, M., Oprašić, S., Mijanović, K.:
Eco-efficiency in Casting Industry and the Eco-audit Matrix// Trends in the Development of Machinery and Associated Technology: International Research, Barcelona 2 (2003).

Nadzor nad proizvodnim sistemima sa aspekta usklađenosti sa okolinom i usklađenosti sa zahtjevima kvaliteta je bitan alat koji menadžmentu proizvodnih sistema pomaže da napravi presjek stanja I izvrši korekcije svog djelovanja. Autori su namjeravali pokazati bitne stanice u monitoringu proizvodnih sistema. Došlo se do matrice izvođenja monitoringa od strane menadžmenta kako bi se dorada u proizvodnom djelovanju mogla izvoditi ne prekidajući proizvodni proces.

I5I Oprašić, S., Omanović, M., Mijanović, K.:
War and the Ecology - The Case of Bosnia and Herzegovina: 2004 Beijing International Conference on Military Environmental Protection, October 11-15, 2004, People's Republic of China.

Rat protiv Bosne i Hercegovine rezultirao je razaranjem materijalnih i proizvodnih dobara velikih razmjera. Kako u tim uslovima restrukturirati proizvodne sisteme, izvršiti reinženjering pojedinih faza I sve to dovesti u spregu sa zahtjevima usklađivanja sa okolinom zadatak je tehnologa. To su autori pokazali ovim radom dajući smjernice lakšem pronalaženju njegove uloge u otežanim uslovima djelovanja.

I6I Mijanović, K., Kopač, J.:

Environmental Management inside Production Systems, «Achievements in Materials and Mechanical Engineering», AMME 2005.

Upravljanje proizvodnim sistemima u savremenim uslovima upravlja se sa više nivoa menadžmenta. Kako prvi nivo ili Top menadžment počinje sve više da se bavi globalnim pitanjima finansiranja i saradnje sa okruženjem od interesa za preduzeće, osnovnu ulogu dobiva tehnolog, koji djeluje i kao menadžer proizvodnje, planirajući i predviđajući zahtjeve koje treba ostvariti danas i u budućnosti. Istražiti mjesto i ulogu tehnologa u novim uslovima upravljanja proizvodnim sistemima bila je nakana autora. Radom su dati obrasci djelovanja tehnologa na osnovu kojih se može doraditi njegovo područje djelovanja sa zadacima i odgovornostima.

I7I Mijanović, K., Kopač J.:

Influence of Environmental Parameters on Production Systems, Journal of Materials Processing Technology, ELSEIVER 2005.

Stalna brigada za uklapanje proizvodnih sistema u okolinu je zadaća svih nivoa menadžmenta. Na taj način se otvaraju mogućnosti saradnje i finansiranja za razvoj pojedinih proizvodnih jedinica ili uspostavljanje novih partnerskih odnosa. Kako definisani okolinski parametri utiču na proizvodni sistem i na koji način uspostaviti menadžerske alate za njihovu doradu autori su pokazali ovim radom.

I8I Mijanović, K., Kopač J.:

Supstitucijom mineralnih ulja za rezanje do Čistije proizvodnje, 10. International scientific conference on production engineering, CIM Korčula 2005.

Čistija proizvodnja je zadaća svakog menadžmenta proizvodnih sistema. Koji su načini njenog dostizanja, otkrivanjem tzv. "Vrućih tačaka" pa do implementacije donesenih zaključaka je program mjera za uspostavljanje Čistije proizvodnje. Ovim radom autori su pokazali kakva je uloga tehnologa u donošenju programa mjera i njegovoj implementaciji.

I11I Šehić, N., Pašalić, I., Oprašić S., Omanović, M., Mijanović, K.:

Eko-Bis kao privredno-okolinski faktor održivog razvoja BiH, V Međunarodna konferencija "Razvoj i modernizacija proizvodnje", Bihać 2005.

Različiti programi obnove i razvoja BiH potrebni su mali zahvati na rekonstrukciji industrijskih privrednih sistema. Autori su pokazali da su te male inicijative zadatak menadžmenta pojedinih proizvodnih organizacija. Strukovna udruženja su usko povezana sa iskorištavanjem proizvodnih resursa na osnovu proizvodnje i primjene inovacija, koja vode održivom razvoju. Autori su pokazali kako je jedna takva inicijativa dala rezultate koji su primjenjivi u malim i velikim programima održivog privrednog razvoja.

I12I Haznadarević, L. Mijanović, K.:

Prilog studiji termičkog stanja pri obradi brušenjem, 10. International scientific conference on production engineering, CIM Korčula 2005.

Obrada brušenjem je složen process obrade rezanjem zbog složenosti geometrije oštrenja i potrebe za visokoučinskim djelovanjem sredstva za hlađenje i podmazivanje. Efekat ispiranja pri hlađenju i podmazivanju je ovdje presudan, jer od dovođa do nove oštrice spremne za ponovno

rezanje metala. Na taj način se snižavaju temperature u zoni rezanja i uspostavlja mehanizam dobrog hlađenja i dobivanja zahtijevanog integriteta površine. Naime autori su kao bitan rezultat rezanja postavili odgovarajući nivo kvaliteta površine, kao i parametara kvaliteta materijala ispod obrađene površine. Ukazano je na neke aspekte sniženja temperature u zoni rezanja kod obrade metala brušenje.

I13I Milašinović, A., Petković, S., Bajić, B., Knežević, D., Mijanović, K.:
Klasifikacija, specifikacija i odobravanje motornih ulja, Zbornik radova Međunarodnog simpozija DEMI, Banja Luka 2005.

Ulja za podmazivanje i hlađenje kod motora sa unutrašnjima sagorijevanjem su bitan medij koji obezbjeđuje nesmetan rad. Taj medij kod savremenih motora mora savladati sve veće prepreke zbog strožijih zahtjeva za savladavanje većih pritisaka i pokazivanje boljih triboloških svojstava. Okolinski aspekti motornih ulja također su postavili nove zadaće proizvođačima. Kako uspostaviti saradnju između proizvođača i korisnika ulja kako bi se proizvođači nepovratno usmjerili ka traženju novih formulacija za nove zahtjeve bila je namjera autora ovoga rada. U tom pravcu data je klasifikacija i procedura za odobravanje korištenja često korištenih formulacija.

I14I Mijanović, K. Petrović, Z. Smiljanić, M.:
Odgovornost menadžmenta kvaliteta u upravljanju okolinom, VI Naučno/stručni simpozij sa međunarodnim učešćem "Metalni i nemetalni anorganski materijali", Zenica (27-28.) IV 2006.

Autori su pokazali da je zadatak menadžera kvaliteta, u ocjenjivanju ekološke izvedbe proizvodnih sistema, da razvije prihvatljive indikatore koji su jednostavni, razumljivi, objektivni i provjereni za predmet djelovanja organizacije. Kriterij ocjene ekološke izvedbe je dugoročni proces, koji obezbjeđuje ulaz za faze planiranja, implementacije i pomoći preduzeću da sistematizuje uticaje okolinskih aspekata.

Stvaranje jasne predstave o najbližoj budućnosti tj. shvatanje bliske budućnosti okolinskih aspekata, uticaja i njihovog dometa na aktivnost organizacije, sa ciljem određivanja ekoloških rizika, stalna je zadaća tehnologa i menadžera kvaliteta istovremeno. Autori su pokazali da „Ekološki akcioni“ plan mora određivati nekoliko ključnih oblasti uključujući ciljeve i zadatke, prioritete, odgovornosti, vremenski redosljed, informisanje i definisanje sredstava za akciju. Autori su također pokazali da je sposobnost uključivanja okolinske komponente u strateški menadžment firme sredstvo za selekciju proizvođača u tim državama na osnovu kriterija koje donosi, izvodi i dokumentuje SQ menadžment.

I15I Mijanović, K., Petrović, Z.:
Smanjivanje udjela rizičnih supstanci u proizvodnim sistemima, Naučni simpozij, Tara juni 2008.

Društvo, u kome je materijalna i nematerijalna proizvodnja prvorazredna djelatnost, ima perspektivu i šansu za ravnopravnu saradnju u svjetskoj zajednici. Menadžment velikih sistema metaloprerade, smatra da se inženjerski rad, u području proizvodne tehnike i tehnologije, može unaprijediti istraživanjima koja daju doprinos upravljanju proizvodnim sistemima sa okolinskog aspekta. To unapređenje se prvenstveno može ostvariti projektovanjem proizvodnih procesa na bazi jačanja kapaciteta za primjenu Čišće proizvodnje.

Ovim radom autori su ukazali na mogućnosti i načine izvodljivosti parcijalnog pristupa u smanjenju pritiska na okolinu od strane proizvodnih sistema, koristeći se okolinskim menadžmentom sa aspekta Čišće proizvodnje. Zatim kako parcijalni zahvati smanjuju pritisak na okolinu po jedinici proizvoda i kako daju ekonomsku korist, jer se bez razvoja ne može pristupiti uvođenju mjera Čišće proizvodnje. Ti parcijalni zahvati u prvom redu odnose se na smanjenje

udjela rizičnih supstanci u proizvodnim sistemima na osnovu prevencije i predostrožnosti tehnologa.

I16I Mijanović, K., Omerbegović, Z., Petrović, Z.

Smanjenje zagađivanja u industriji upravljanjem troškovima korištenih energenata, Časopis „Reciklaža i održiv razvoj“, Beograd 2008.

Da bi se moglo upravljati okolinskim troškovima sa aspekta energenata, odlučivati o bilo kakvim investicionim ulaganjima, ili čak adekvatnije donositi odluke u kojem pravcu da preduzeća krenu u svom radu, revitalizaciji, pokretanju proizvodnje, izlasku na inostrano tržište, neophodno je da se pristupi modernom načinu obračuna kalkulacije ukupnih troškova kompletnog tehnološkog procesa ili dijelova tih procesa, kako bi se mogla izvršiti analiza efikasnosti preduzeća ili neke druge ustanove, sa posebnim osvrtom na troškove energenata, te njihovim uticajem na zagađenje okoline.

Osnova za definisanje problematike troškova je precizno snimanje postojećeg stanja koja daje trenutnu sliku stanja proizvodnog sistema. Snimanje trenutne situacije, odnosno upravljanje će se obaviti preko modela i materijalnog bilansa proizvodnog sistema, kroz tehnološke procese, kao i ugradnjom mjernih uređaja na osnovu kojih će se izvršiti mjerenje svih energenata kako bi se moglo usporediti stanje materijalnog bilansa sa stanjem dobijenim mjerenjem

I18I Mijanović, K., Petrović, Z.:

Reinženjering i inovacije u funkciji čišće proizvodnje, Simpozij „Metali i nemetali“, Zenica maj 2008.

Proizvodni sistemi ispuštaju materije koje mogu zagađati okolinu i predstavljaju glavni i najveći uzrok pritiska izazvanog eksternalijama, što predstavlja jedan od načina remećenja ravnoteže prirodnog sistema. Kada ovaj sistem ne može da obnovi svoje resurse ili da prečisti svoje dijelove, dolazi do poremećaja koji utiču na čovjeka i na njegove buduće generacije. Veliki broj otpada na deponijama pretrpjet će biodegradaciju ili neke druge vrste promjena, koje ih čine bezopasnim. Poteškoća nastaje kad se otpad stvara većom brzinom od one kojom ga priroda može neutralisati, pa dolazi do nagomilavanja i remećenja prirodnog balansa. Kod resursa je proces obrnut; tamo se prirodna bogatstva koriste brže nego što se mogu obnoviti. U oba slučaja proizvodni sistemi su najveći proizvođači otpada i potrošači resursa. Oni su u biti dinamički sisemi koji su u ravnoteži dok ih spoljni ili unutarnji uticaji ne poremete. Balansirani i ne balansirani proizvodni sistemi mogu emitovati štetne materije, međutim poteškoća nastaje u kontroli ne balansiranih sistema.

Ovim radom će se dati osnove pristupa Čišćoj proizvodnji kroz primjer iz „Industrije alata Trebinje“. Izveden je iz elaboracije istraživanja mogućnosti jačanja kapaciteta za primjenu Čišće proizvodnje, uz upotrebu nove ili inovirane tehnike, tehnologije i novog znanja. Eksperiment je definisan i proveden u pogonima fabrike alata i može služiti kao pozitivan primjer smanjenja pritiska na okolinu primjenom inovacija.

I20I Mijanović, K.:

Okolinske posljedice korištenja rizičnih materijala u saobraćajnoj logistici, Zbornik radova savjetovanja: „Transport i savremeni uslovi poslovanja“, Travnik - Vlašić 2010.

Razvoj drumskog saobraćaja je osnova za ekonomije modernog društva i neophodan je za uspostavu stope rasta. Ekonomski razvoj nerazvijenih zemljama doprinio je modernoj civilizaciji, ali je uzrokovao narušavanje ravnoteže u prirodi i ugrozio opstanak pojedinih vrsta. Trenutno, čovječanstvo se suočava sa nekim globalnim problemima: zagađenje biosfere, sigurnost hrane, izdašnost sirovinskih i energetske izvora. Glavni uticaji na okolinu od strane saobraćajne

logistike ogledaju se kroz emisije u zrak, vodu i tlo, kao i kroz nastajanje deponija sa čvrstim i tečnim otpadom.

Upotrebom sirovih materijala kontrolisanog porijekla i hemijskog sastava, te korištenjem tehnike sa većom energetsom i eko-efikasnosti, menadžment u saobraćajnoj logistici može smanjiti zagađivanje okoline. Podizanje nivoa odgovornosti proizvođača sa aspekta prihvatanja korištenih materijala na reciklažu, uspostava monitoringa procesa primjene, te usvajanje drugih regulativa, daju garanciju postupnom smanjenju emisija.

Ovim radom je dat pregled i analiza nekih supstanci koje se koriste u procesu logističke podrške drumskom saobraćaju, te ukazano na pravce istraživanja i primjene efikasnije transportne tehnike. Razmotreni su okolinski efekti logističkih procesa baziranih na: dematerijalizaciji tehničko-tehnoloških ciklusa, uvođenju novih bio ili sintetičkih supstanci uz primjenu inovacija, te praćenju životnog ciklusa proizvoda i uspostavljanju zatvorenih materijalnih i energetskih tokova.

I221 Mijanović, K.:

Obrazovanje čula za bolji život sa tehnikom i tehnologijom, Naučni simpozij, Divčibare R. Srbija 2010.

U vremenu globalne ekološke krize, obrazovanje i vaspitanje za zaštitu okoline postavlja se kao najvažniji zadatak, budući da neposredno utiče na stvaranje ekološke svijesti. Tu su još važni blagovremeno i vjerodostojno informisanje, zakonska regulativa i okolinski opravdana ulaganja. Osnovni teorijski i empirijski elementi stečene ekološke svijesti su informativno znanje iz ekologije, vrednovanje ekološke situacije i djelovanje u okolini. Pri tom, ekološku svijest ne čine samo saznanja o odnosu prirode i društva, o narušavanju prirodne ravnoteže i potrebi zaštite okoline, već i savjest, odnosno spremnost pojedinaca i društvenih grupa da se u toj zaštiti angažuju i da se odgovorno i okolinski opravdano odnose.

U procesu institucionalizovanja koncepta "održivog društva", inženjerskoj profesiji pripada visok nivo odgovornosti, srazmjerno značaju uloge koju ona ima u tehničko-tehnološkom procesu, proizvodnji i potrošnji. Suočeni sa sve problematičnijim poslovanjem sa aspekta okolinske etike njihovo područje djelovanja se proširuje na nove oblasti ljudske odgovornosti.

Ovim radom je pokazano da obrazovanje i vaspitanje za zaštitu okoline treba da omogući redefinisane čovjekovog odnosa prema okolini i promjenu njegovog ponašanja. Osnovni uslov za to je poštovanje prirodnih zakonitosti. Također je pokazano da se kroz obrazovni proces mora obezbijediti interdisciplinarnost i multidisciplinarnost radi spoznaje usklađivanja odnosa čovjekovog privrednog i društvenog djelovanja.

I konačan zaključak je da novi obrazovni sadržaji i načini prezentacije moraju imati za cilj obrazovanje pojedinaca sposobnih da učestvuju u donošenju odluka koje će biti u skladu sa principima održivog razvoja.

Radovi nakon izbora u zvanje Vanrednog profesora

I241 Mijanović, K, Majić, L. Povećanje eko-efikasnosti postrojenja za preradu voća i povrća, Zbornik radova „Dostignuća u održivom razvoju“ ICASUS, Banja Luka 2011.

Procesna industrija u području prerade voća se bavi transformacijom polaznih sirovina u finalne proizvode čime se zadovoljavaju potrebe društva. Uloga menadžmenta je da uz uspješno upravljanje kompanijom, pokazuje društvenu odgovornost šticećenjem prirodnih resursa i zaštitom okoline. Empirijska istraživanja sa kojima raspolažemo upućuju da ova

procesna industrija vrši nedozvoljeni pritisak na okolinu, koji se očituje preko pokazatelja: visok nivo potrošnje vode po jedinici proizvoda, nisu u potpunosti kontrolisane emisije u otpadnim vodama, veliko učešće energije u ukupnim troškovima proizvodnje, nisu zatvoreni tokovi materijala (gomilanje otpada). Na ovu problematiku danas se odgovara inženjerskim aktivnostima unutar strategije „Čišća proizvodnja“ i uvode promjene u proizvodnim pogonima za preradu voća.

Ovim radom osvrnut ćemo se na „vruće tačke“ u tehnološkom procesu za preradu voća. Zatim će biti pokazano kako se uvođenjem promjena u tehnološkom procesu u nekoj fazi proizvodnog ciklusa (ekstrakcija sirovine, transport, proizvodnja, pakovanje, distribucija, korištenje, odlaganje, reciklaža, deponiranje), primjenom principa prevencije, može uspostaviti stalni rast eko-efikasnosti.

I25I Mijanović, K.:

Changing the Parameters of the Quality of Input Materials to Obtain Cleaner Production, Scientific simpozij MIT-SLIM 2011, Ljubljana 2011.

Okolinske poteškoće kod proizvodnih sistema nastaju kao posljedica neadekvatnog nadzora nad količinom i kvalitetom parametara ulaznih materijala, kao i korištenjem stare tehnike i tehnologije sa niskom organizacijskom efikasnosti. Proizvodni sistemi ispuštaju materije koje zagađuju okolinu i predstavljaju glavni uzrok povećanog pritiska koji može trajno narušiti ravnotežu prirodnog sistema. Velika količina otpada na deponijama pretrpjet će biodegradaciju ili neke druge vrste promjena, koje ih čine bezopasnim. Poteškoća nastaje kad se otpad stvara većom brzinom od kapaciteta prirodne razgradnje, pa dolazi do nagomilavanja otpada i remećenja prirodnog balansa. Kod prirodnih resursa je proces obrnut; tamo se prirodna bogatstva koriste brže nego što se mogu obnoviti. U oba slučaja proizvodni sistemi su najveći proizvođači otpada i potrošači resursa. Oni su u biti dinamički sistemi koji su u ravnoteži dok ih spoljni ili unutarnji uticaji ne poremete. Balansirani i ne balansirani proizvodni sistemi mogu emitovati štetne materije, međutim poteškoća nastaje u kontroli ne balansiranih sistema.

Ovim radom su analizirane osnove pristupa Čišćoj proizvodnji, uvodeći nove materijale na ulazu u proces obrade primjenom principa predostrožnosti. Rad je izveden iz elaboracije istraživanja mogućnosti jačanja kapaciteta za primjenu Čišće proizvodnje, uz upotrebu nove ili inovirane tehnike i tehnologije. Eksperiment je definisan i proveden u pogonima Fabrike alata Trebinje i može služiti kao pozitivan primjer smanjenja pritiska na okolinu primjenom inovacija.

I26I Mijanović, K.:

Inovacijama do Čišće proizvodnje, Naučni simpozij održavalaca i procesne tehnologije KODIP 2011, R. Crna Gora, Herceg Novi 2011.

Ispravna je afirmacija teze da bez odgovarajućeg kvaliteta roba i usluga nema prohodnosti prema evropskom tržištu. Insistira se na programu Sistema kvaliteta, međutim za njega se direktno ne vežu programi okolinskog upravljanja, koji pokrivaju: okolinski menadžment sistem, okolinski audit, procjena ekoloških performansi, eko-efikasnost, ocjena životnog ciklusa proizvoda i okolinske aspekte u standardima produkta. Nameće se potreba shvatanja da potrošač gleda na kvalitet proizvoda i usluga kroz nivo kvaliteta života koji mu oni obezbjeđuju. Prema tome uključivanje okolinskih programa je bitna pretpostavka uspjeha.

Osjećaj lične odgovornosti je jedan od najznačajnijih elemenata strukture svijesti. Od toga u osnovi zavisi i karakter sistema kontrole i njegova efikasnost. To pogotovu važi za kompleksne

oblasti kao što je industrijska ekologija. Poznato je da rukovodioci i rukovodeća funkcija, u uslovima kad nije u potpunosti izvršeno restrukturiranje preduzeća (pa u sklopu vlasničkog restrukturiranja nije razdvojena funkcija vlasnika od funkcije menadžera), imaju veliki uticaj u procesu odlučivanja uopšte. To daje poseban značaj istraživanju priloga za aplikativni okolinski menadžment.

Ovim radom su analizirane mogućnosti tehnološkog prilagođavanja zahtjevima međunarodnih normi iz područja okoliša, kako bi proizvodni subjekti funkcionisali u tranzicionom periodu. Naime, proizvodnja koja ne narušava životnu sredinu i koja, kao dio poslovnog procesa omogućava implementaciju sistema okolinskog upravljanja, je uslov za pokazivanje ozbiljnosti partnera. Da bi menadžer mogao upravljati poslovnim procesom, tehnolog mora isprojektovati i ugraditi "nova rješenja, kao odgovor na "nove" zahtjeve. U radu će biti pokazano kako tehnolog može svojom inovativnošću stvoriti pretpostavke za projektovanje proizvodnih procesa kod kojih eko-efikasnost stalno raste.

I29I Mijanović, K.:

Uloga obrazovanja inženjera iz okolinsko-etičkih disciplina, Treća Međunarodna Profesionalna Konferencija Geonauke i Životna Sredina, Beograd 2012.

Sve promjene i globalni izazovi sa kojima se suočavaju vlade, naučnoistraživačke ustanove i pojedinci u savremenom svijetu, kao i izuzetan značaj obrazovanja i najrazličitijih vidova sticanja znanja, vještina i potrebnih kvalifikacija nameću evidentnu i urgentnu potrebu kritičkog sagledavanja i preispitivanja obrazovnih sistema koji postoje u najvećem broju zemalja u svijetu, i to u smislu postavljanja i traženja odgovora na pitanje: Kako se uspostavljaju prioriteti u obrazovanju za održiv razvoj? Distribuirano okruženje za učenje predstavlja takav pristup u obrazovanju, koji objedinjava veći broj tehnologija kako bi se omogućilo obavljanje aktivnosti i međudejstva i u diasinhronim i u modelima učenja u realnom vremenu.

U ovom radu je pokazano da koncept održivog tehnološkog i ekonomskog razvoja traži inovirane obrazovne programe usaglašene sa razvojnom strategijom, što znači, da se sve više pažnje mora usmjeravati na edukaciju za upravljanje proizvodom i procesima u smislu njihovog projektovanja usklađenog sa okolinskom etikom. Pokazano je da se okolinska etika za inženjere pokazuje kao potreban kurs za obrazovanje mladih tehnologa, kojima predstoji naporna menadžerska aktivnost na svim nivoima proizvodnje. To obrazovanje uključuje etičko i estetičko obrazovanje za redukciju polutanata u proizvodnom procesu uz minimiziranje utroška materijala, uz orijentaciju na recikliranje uz primjenu savremenih tehnoloških rješenja.

I31I Mijanović, K. Uloga obrazovanja inženjera iz okolinsko etičkih disciplina, Svet rada, časopis za pitanja bezbednosti i zdravlja na radu, medicine rada i zaštite životne sredine za jugoistočnu Evropu, ISSN 1451-7841, broj 3/2012., Beograd 2012.

Sve promjene i globalni izazovi sa kojima se suočavaju vlade, naučnoistraživačke ustanove i pojedinci u savremenom svijetu, kao i izuzetan značaj obrazovanja i najrazličitijih vidova sticanja znanja, vještina i potrebnih kvalifikacija nameću evidentnu i urgentnu potrebu kritičkog sagledavanja i preispitivanja obrazovnih sistema koji postoje u najvećem broju zemalja u svijetu, i to u smislu postavljanja i traženja odgovora na pitanje: Kako se uspostavljaju prioriteti u obrazovanju za održiv razvoj? Distribuirano okruženje za učenje predstavlja takav pristup u obrazovanju, koji objedinjava veći broj

tehnologija kako bi se omogućilo obavljanje aktivnosti i međudejstva i u diasinhronim i u modelima učenja u realnom vremenu.

U ovom radu je pokazano da koncept održivog tehnološkog i ekonomskog razvoja traži inovirane obrazovne programe usaglašene sa razvojnom strategijom, što znači, da se sve više pažnje mora usmjeravati na edukaciju za upravljanje proizvodom i procesima u smislu njihovog projektovanja usklađenog sa okolinskom etikom. Pokazano je da se okolinska etika za inženjere pokazuje kao potreban kurs za obrazovanje mladih tehnologa, kojima predstoji naporna menadžerska aktivnost na svim nivoima proizvodnje. To obrazovanje uključuje etičko i estetičko obrazovanje za redukciju polutanata u proizvodnom procesu uz minimiziranje utroška materijala, uz orijentaciju na recikliranje uz primjenu savremenih tehnoloških rješenja.

I30I Mijanović, K. Obrazovanje tehnologa za zaštitu okoline, Naučni simpozij, Divčibare R: Srbija 2012.

I32I Mijanović, K. Smanjenje emisija u zrak primjenom sistema upravljanja otpadnim tokovima u proizvodnoj organizaciji, Zbornik radova RIM 2013. Bihać 2013.

I33I Mijanović, K. Quality Improvement by Means of a Sistem of Control over Waste flows in Production Organisation, MIT-SLIM, Ljubljana 2013.

I34I Mijanović, K. Tolja, N. Zapošljavanje mladih korištenjem prirodnog bogatstva lokalne zajednice, Simpozij „Ekologija i evropske integracije“, Vlačić Travnik 2013.

I35I Mijanović, K. Primjena niskootpadnih tehnologija, Simpozij „Saobraćaj i ekologija sa pravcima ekonomskog razvoja“, Vlačić 2015.

I40I Mijanović, K. Milešević, T., ŠTEDNJA ENERGIJE I RESURSA U GRADU BANJA LUKA POVEĆANJEM EKO-EFIKASNOSTI GRADSKJE TOPLANE, Vlačić 2015

Centralizovani sistemi daljinskog grijanja, u svijetu se prepoznaju kao oblik korištenja energije za grijanje, uz vrlo visoki stepen zaštite životne sredine. U radu je analizirano trenutno stanje sistema centralnog grijanja u Banja Luci. Zaključeno je da je banjalučki sistem centralnog grijanja, koji je u funkciji preko 30 godina, zastario i istrošen i kao takav ekonomski neodrživ. #ate su konkretne preporuke za unapređenje u cilju uštede energije, smanjenja toplotnih gubitaka, smanjenja potrošnje goriva, a samim tim i smanjenja štetnih emisija u životnu sredinu. Potpuna modernizacija toplotnog sistema doprinijela bi uštedi oko 27% u potrošnji goriva, 93% u potrošnji vode i 70% u potrošnji električne energije. Za implementaciju i modernizaciju mreže centralnog grijanja neophodan je dug period, značajni naponi i finansijska sredstva. Uoslovi i aktivnosti vezane za energijsku efikasnost izuzetno su zahtjevni i kompleksni i radi toga zahtijevaju sistemski pristup od strane države ili lokalnih vlasti. Zaključeno je, da administrativna podrška implementaciji mjera energijske efikasnosti i praćenju stanja zaštite životne sredine u gradu Banja Luka još uvijek nisu na zadovoljavajućem nivou.

I36I Mijanović, K. Obrazovanje tehnologa za proizvodnju hrane, Šesta Međunarodna Profesionalna Konferencija Geonauke i Životna Sredina, Beograd 2015.

I37I Mijanović, K. Karić, S. Promjena kurikuluma u prehrambenoj tehnologiji, Međunarodna Konferencija održavanje i proizvodni inženjering, KODIP, Budva, Podgorica 2015.

I38I Milovanović, B. Petrović, Z. Dugić, P. Mijanović, K. Uticaj modifikovanog bentonita na sadržaj aromata i fizičko-hemijske karakteristike konvencionalnih baznih ulja, VIII međunarodni naučni skup „Savremeni materijali 2015“, Banja luka 2015.

Konvencionalna bazna ulja dobijaju se izdvajanjem nepoželjnih jedinjenja fizičkim postupcima, a kvalitet istih zavisi od kvaliteta nafte. Ova ulja sadrže veću količinu aromatskih ugljovodonika i jedinjenja sumpora, a posjeduju lošije fizičko-hemijske karakteristike od baznih ulja dobijenih savremenim postupcima. Završna obrada ovih baznih ulja može se izvoditi vodonikom ili aktivnim alumosilikatnim glinama.

U ovom radu je istražen uticaj kiselinom modifikovanog bentonita sa lokaliteta Šipovo na sadržaj aromata i neke fizičko-hemijske karakteristike (viskoznost, indeks viskoznosti, indeks refrakcije, boja, gustina i deemulzivnost) uzorka konvencionalnih baznih ulja. Sadržaj aromata je određen metodama infracrvene spektroskopije (IR) i ultraljubičaste spektrofotometrije (UV).

Rezultati ispitivanja su pokazali da dolazi do neznatnog smanjenja sadržaja aromata i promjene ispitivanih fizičko-hemijskih karakteristika, a ostvareni efekti obrade ispitivanog ulja kiselinom modifikovanog bentonita su slični efektima obrade aktiviranom glinom.

I41I Mijanović, K. Enhancement Parameters Workability and Environmental Assessment Process Change Tribological Characteristics Tool, 49th INTERNATIONAL OCTOBER CONFERENCE on Mining and Metallurgy, Bor 2017.

Savremeni procesi obrade metala suočavaju se sa troškovnim ograničenjima i zahtjevima kvaliteta. Da bi proizvodnja bila konkurentna, menadžment mora tragati za xymogućnostima povećanja dobiti i dobrobiti i smanjenja troškova u proizvodnji i okolinskog opterećenja. Tehnologija rezanja i njeni mehanizmi predstavljaju osnovnu priliku za povećanje efikasnosti procesa. Promjena nekih triboloških karakteristika grudne i leđne površine alatne oštrice: prevlačenjem površina alata sa tvrdim zaštitnim prevlakama, uvođenje novih sredstava za hlađenje i podmazivanje, veći nivo parametara kvaliteta obrađenih površina alatne oštrice mogu uticati na smanjenje dinamike uspostavljanja mehanizama habanja i istovremeno poboljšati parametre obradljivosti. Prevlačenje oštrice alata sa tvrdom zaštitnom prevlakom od Titan nitrida (TiN) smanjuje mogućnost uspostavljanja adhezionog i abrazivnog habanja i mogućnost nastanka naljepka na oštrici, koji mijenja njene rezne sposobnosti. Smanjivanje količine rashladne tečnosti (SHP), te upotreba sintetičkih biorazgradivih sredstava čine proces rezanja okolinski prihvatljivim. Ovim radom su pokazane mogućnosti poboljšanja parametara obradljivosti čelika obradom bušenjem sa burgijom prevučenom titan-nitridnim slojem, te mogućnosti zamjene mineralnog ulja za rezanje sa sintetičkim emulzijama. *Ključne*

riječi: obrada bušenjem, obradljivost, Titan nitrid, sintetičko sredstvo za hlađenje i podmazivanje, tribološke karakteristike.

I42I Mijanović, K. OKOLINSKI MENADŽMENT U FUNKCIJI PROŠIRENJA OBIMA PROIZVODNJE, EMAN CONFERENCE: Globalization Challenges, Ljubljana 2017.

Reinženjering ili izrada novih pogona zahtijeva okolinsku dozvolu na osnovu Plana smanjenja emisija. Investitor je u ovakvim situacijama dužan izvršiti prethodnu procjenu uticaja na okoliš. Uz pomoć te procjene će se identifikovati mogući negativni uticaji na okoliš, te odrediti mjere za smanjenje štetnih emisija. Instalacija nove linije u firmi Presal Extrusion d.o.o Široki Brijeg (BiH), zbog korištenja hemikalija koje su potencijalne zagađujuće materije može imati negativnog uticaj na okoliš. Radom će biti obuhvaćena analiza uticaja predloženog projekta na okoliš, te date mjere zaštite primjenom okolinskih alata: procjena uticaja u životnom ciklusu proizvoda i uspostava zatvorenih materijalnih tokova. Dat je prijedlog modela mjera za smanjivanje emisija i negativnih uticaja na okoliš.

I43I Mijanović, K. SMANJENJE UTICAJA FENOMENA ADHEZIJE PROMJENOM TRIBOLOŠKIH KARAKTERISTIKA PROCESA OBRADE, KODIP Budva 2017.

Savremeni procesi obrade metala suočavaju se sa troškovnim ograničenjima i zahtjevima kvaliteta. Da bi proizvodnja bila konkurentna, menadžment mora tragati mogućnostima povećanja dobiti i dobrobiti i smanjenja troškova u proizvodnji i okolinskog opterećenja. Tehnologija rezanja i njeni mehanizmi predstavljaju osnovnu priliku za povećanje efikasnosti procesa. Promjena triboloških karakteristika procesa rezanja uvođenjem novih sintetičkih sredstava za hlađenje i podmazivanje može uticati na smanjenje fenomena adhezije i istovremeno poboljšati parametre obradljivosti. Smanjivanje okolinskog uticaja sintetičkih biorazgradivih sredstava čine process rezanja eko-efikasnijim. Ovim radom su pokazane mogućnosti supstitucije mineralnih reznih ulja sa sintetičkim uljima, uz poboljšanje parametara kvaliteta obrađene površine.

I44I Mijanović, K. Zagađivanje vazduha ložištima i uticaj na ambijent zdravog življenja, VII Međunarodni Kongres: BIOMEDICINA I GEONAUKE - UTICAJ ŽIVOTNE SREDINE NA LJUDSKO ZDRAVLJE, Beograd 2017.

Industrijske operacije i proizvodnja energije iz fosilnih goriva predstavljaju najvažnije stacionarne izvore zagađivanja vazduha. Od njih potiču najveće količine čestične tvari i sumpornih oksida. Mobilni izvori zagađenja u nerazvijenim zemljama još uvijek predstavljaju mali dio ukupnog zagađenja, s obzirom na relativno nerazvijen saobraćaj. Efekti zagađenog vazduha su raznovrsni. Prvo reaguje biljka kao najosjetljiviji dio u lancu biljka-životinja-čovjek, dok su u vrlo zagađenim sredinama očigledni efekti ne samo na čovjeka nego čak i na materijalna dobra. U ovom radu analizirani su izvori i klasifikacija zagađujućih materija koji se vještačkim putem emituju u vazduh. Zatim su

razmatrani pravno-politički aspekti i dozvoljene koncentracije kao pokazatelji menadžmentu da radi na Planu smanjenja emisija, kako bi se zaštitio ambijent zdravog življenja.

**I45I Mijanovic, K. CRISIS MANS ATTITUDE TOWARDS THE ENVIRONMENT
Međunarodna konferencija AGROSYM, Sarajevo 2017.**

Značajan dio civilizacijske historije je okarakterisan kao eksploatacija, destrukcija i nebriga o okolini. Koncept vrednovanja prirodnih vrijednosti je novijeg datuma. S početka trećeg milenija čovjek živi u različitim kriterijumima moralnih vrijednosti. Ako bi se sve životne situacije svodile na inačicu: gdje ne poreći saznanje o objektivnoj stvarnosti, a gdje ga poreći tada se nebi moglo govoriti o etičnosti čovjekovog odnosa prema okolini.

Što više svijet postaje vještački, sačinjen kao svijet sistema, to su veće mogućnosti zahvatanja, veći su sinergizmi koji se moraju imati u vidu a više je samo djelimično predvidivih nus efekata koji mogu međusobno uzajamno djelovati.

U ovom radu je razmatrana filozofija krize čovjekovog odnosa prema okolini, zatim razmatrani uslovi mira s prirodom u uslovima nenasilnog shvatanja prirode. Zatim će biti analizirana uloga nauke za ostvarivanje ravnoteže revitalizacionim djelovanjem čovjeka, gdje on svjesno prihvata odgovornost za prirodne sisteme i vrste pored odgovornosti za buduće naraštaje.

7. Izvod iz bibliotečke mreže COBISS. SL

KRSTO MIJANOVIĆ

Personal bibliography for the period

1996-2007

ARTICLES AND OTHER COMPONENT PARTS

1.01 Original Scientific Article

- SOKOVIĆ, Mirko, **MIJANOVIĆ, Krsto**. Ecological aspects of the cutting fluids and its influence on quantifiable parameters of the cutting processes. *J. mater. process. technol.*. [Print ed.], 2001, vol. 109, no. 1/2, special issue "AMME'97", str. 181-189. [COBISS.SI-ID [4202267](#)]
JCR IF: 0.255, SE (20/30), engineering, industrial (24/35), engineering, manufacturing (138/170), materials science, multidisciplinary
- **MIJANOVIĆ, Krsto**, KOPAČ, Janez. Environmental management inside production systems. *J. mater. process. technol.*. [Print ed.], 2005, letn. 162/163, str. 759-765. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jmatprotec.2005.02.228>. [COBISS.SI-ID [8203547](#)]
JCR IF (2004): 0.578, SE (12/33), engineering, industrial (17/37), engineering, manufacturing (106/177), materials science, multidisciplinary

1.04 Professional Article

- KOPAČ, Janez, **MIJANOVIĆ, Krsto**. Orodja za vrtanje in njihovo vzdrževanje. *Vzdrževalec*, 1996, št. 55, str. 37-38. [COBISS.SI-ID [2047003](#)]

1.08 Published Scientific Conference Contribution

- KOPAČ, Janez, SOKOVIĆ, Mirko, **MIJANOVIĆ, Krsto**. Ekološki parametri sredstava za hlađenje i podmazivanje i njihov uticaj na proces rezanja. V: 26. *Međunarodno savetovanje proizvodnog mašinstva Jugoslavije SPMJ'96, Podgorica-Budva, 17-20. septembra 1996, Crna Gora, Jugoslavija : zbornik radova : proceedings*. Podgorica: [s.n.], 1996, str. 171-178. [COBISS.SI-ID [2267419](#)]
- **MIJANOVIĆ, Krsto**, KOPAČ, Janez, SOKOVIĆ, Mirko. Obradljivost pri urezivanju navoja u Al-legure (AlMgSiPbBi). V: VRANJEŠ, Božo (ur.). 13th Conference BIAM '96, Zagreb, Croatia, June 18-12, 1996. *Proceedings*, (KoREMA proceedings, Part 1, 41). Zagreb: KoREMA, 1996, str. L-31 - L-33. [COBISS.SI-ID [1880347](#)]
- **MIJANOVIĆ, Krsto**, KOPAČ, Janez. Environmentally safer production thru replacement of mineral cutting oils. V: CEBALO, Roko (ur.), SCHULZ, Herbert (ur.). 10th International Scientific Conference on Production Engineering, CIM 2005, Lumbarda, Korčula, June 15-17, 2005. *Computer integrated manufacturing and high speed machining : scientific papers*. Zagreb: Croatian association of production engineering, 2005, str. IV-73-IV-80. [COBISS.SI-ID [8327963](#)]
- **MIJANOVIĆ, Krsto**, KOPAČ, Janez. Environmental management inside production systems. V: DOBRZAŃSKI, Leszek A. (ur.). *Proceedings of the 13th International Scientific Conference Achievements in Mechanical & Materials Engineering, AMME'2005, Gliwice-Wisla, Poland, May 16-19, 2005*. Gliwice: Silesian University of Technology, Institute of Engineering Materials and Biomaterials, 2005, str. 429-432. [COBISS.SI-ID [8365595](#)]

1.09 Published Professional Conference Contribution

- **MIJANOVIĆ, Krsto**, KOPAČ, Janez. Potek procesa obrabe na navojnih vrezilih, oslojenih s titanovim nitridom. V: *Obdelovalna tehnika : 1. seminar, Ljubljana, junij 1989*. Ljubljana: Fakulteta za strojništvo, 1989, str. I-97 - I-103. [COBISS.SI-ID [8545280](#)]

1.12 Published Scientific Conference Contribution Abstract

- SOKOVIĆ, Mirko, **MIJANOVIĆ, Krsto**. Influence of ecological parameters of the cutting fluids on quantifiable parameters of the cutting processes. V: DOBRZAŃSKI, Leszek A. (ur.). *Proceedings of the 6th International Scientific Conference Achievements in Mechanical*

& *Materials Engineering AMME'97, Gliwice-Wisła, Poland, 28-30 November 1997, Miskolc-Tapolca, Hungary, 1-3 December 1997, "Extended abstracts" volume*. Gliwice: AMME'97, Organizing Committee, 1997, str. 177-180. [COBISS.SI-ID [2360347](#)]

- **MIJANOVIĆ, Krsto, KOPAČ, Janez**. Environmental management inside production systems. V: DOBRZAŃSKI, Leszek A. (ur.). *Worldwide Congress on Materials and Manufacturing Engineering Technology COMMENT'2005, Gliwice-Wisła, Poland, 16th - 19th May, 2005 : programme & abstracts*. Gliwice: Silesian University of Technology, Institute of Engineering Materials and Biomaterials, 2005, str. 113. [COBISS.SI-ID [8792347](#)]

1.16 Independent Scientific Component Part in a Monograph

- KOPAČ, Janez, SOKOVIĆ, Mirko, **MIJANOVIĆ, Krsto**. Influences of new cutting fluids on the tapping process. V: KULJANIĆ, Elso (ur.). *Advanced manufacturing systems and technology*, (CISM courses and lectures, no. 372). Wien; New York: Springer, 1996, str. 153-160. [COBISS.SI-ID [1963547](#)]

2.08 Doctoral Dissertation

- **MIJANOVIĆ, Krsto**. *Uticaj okolinskih zahtjeva na rad proizvodnih sistema : doktorska disertacija*, (Univerzitet u Sarajevu, Mašinski Fakultet, Doktorska disertacija). Sarajevo: [K. Mijanović], 2004. XII, 150 f., graf. prikazi. [COBISS.SI-ID [7702555](#)]

2.09 Master's Thesis

- MIJANOVIĆ, Krsto. *Raziskave kakovosti navojnih vrezil oslojenih s titanovim nitridom = [Quality investigation of threaded taps coating with TiN] : magistrska naloga*, (Fakulteta za strojništvo, Ljubljana, Magistrska dela, 634). Ljubljana: [K. Mijanović], 1992. 137 f., ilustr. [COBISS.SI-ID [479515](#)]

2.12 Final Research Report

- KOPAČ, Janez, SOKOVIĆ, Mirko, DOLINŠEK, Slavko, PRATNEKAR, Tone, ČERNAK, Feliks, ZALAR, Damijan, POGAČNIK, Marjan, **MIJANOVIĆ, Krsto**. *Raziskave obdelovalnosti pri struženju, vrtanju in frezanju*. 1993. Str. 148-149. [COBISS.SI-ID [1912603](#)]

Request for bibliography sent from: 84.255.194.181(84.255.194.181)

Selected format of bibliographic unit: ISO 690

Source of bibliographic records: shared data base COBIS.SI

Tabela 1. CV kandidata pripremljen za akreditaciju fakulteta

Ime, srednje slovo, Prezime	Krsto P. Mijanović
Zvanje	Vanredni profesor
Naziv institucije u kojoj nastavnik radi sa punim radnim vremenom i od kada	Agromediteranski fakultet u Mostaru sa 50% i Fakultet za privrednu i tehničku logistiku Travnik 50%. 2007. i 2008.
Uža naučna odnosno umjetnička oblast	Proizvodni sistemi i industrijska ekologija
Akadska karijera	

	Godina	Institucija	Oblast
Izbor u zvanje Docent	14.09.2005.	Nastavnički fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru	Ekologija i zaštita čovjekove okoline
Izbor u zvanje Vanred.prof.	22.10.2008	Agromediteranski fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru	Osnovi zaštite čovjekove okoline
Doktorat	13.11.2004.	Mašinski fakultet Sarajevo	Industrijska ekologija i proizvodni sistemi
Magistratura	22.12.1992.	Strojnički fakultet Ljubljana	Tehnologija obrade i kvalitet
Diploma	24.11.1978.	Mašinski fakultet Mostar	Tehnologija obrade metala i tehnologija termičke obrade

Spisak predmeta koje nastavnik drži u studijama prvog i drugog stepena

	Naziv predmeta	Naziv studijskog programa	Čas
2.	Zaštita čovjekove okoline	Dodiplomski studij poljoprivredno inženjerstvo	1+1
3.	Okolinsko inženjerstvo	Postdiplomski studij okolinskog inženjerstva	1+1
3.	Okolinska etika	Postdiplomski studij okolinskog inženjerstva	1+1
4.	Ekologija u saobraćaju	Dodiplomski studij saobraćajnog inženjerstva	1+1

Reprezentativne reference (minimalno 5 ne više od 10)

1.	MIJANOVIĆ, Krsto, KOPAČ, Janez. Environmental management inside production systems. <i>J. mater. process. technol.</i> [Print ed.], 2005, letn. 162/163, str. 759-765. http://dx.doi.org/10.1016/j.jmatprotec.2005.02.228 . [COBISS.SI-ID 8203547] JCR IF: 0.592, SE (15/33), engineering, industrial, x: 0.579, SE (15/36), engineering, manufacturing, x: 0.565, SE (111/178), materials science, multidisciplinary, x: 1.429
2.	SOKOVIĆ, Mirko, MIJANOVIĆ, Krsto. Ecological aspects of the cutting fluids and its influence on quantifiable parameters of the cutting processes. <i>J. mater. process. technol.</i> [Print ed.], 2001, vol. 109, no. 1/2, special issue "AMME'97", str. 181-189. [COBISS.SI-ID 4202267] JCR IF: 0.255, SE (20/30), engineering, industrial, x: 0.358, SE (24/35), engineering, manufacturing, x: 0.351, SE (138/170), materials science, multidisciplinary
3.	MIJANOVIĆ, Krsto, KOPAČ, Janez. Environmentally safer production thru replacement of mineral cutting oils. V: CEBALO, Roko (ur.), SCHULZ, Herbert (ur.). 10th International Scientific Conference on Production Engineering, CIM 2005, Lumbarda, Korčula, June 15-17, 2005. <i>Computer integrated manufacturing and high speed machining : scientific papers</i> . Zagreb: Croatian association of production engineering, 2005, str. IV-73-IV-80. [COBISS.SI-ID 8327963]
4.	MIJANOVIĆ, Krsto, KOPAČ, Janez. Environmental management inside production proceses. V: DOBRZAŃSKI, Leszek A. (ur.). Proceedings of the 13th International Scientific Conference Achievements in Mechanical & Materials Engineering, AMME'2005, Gliwice-Wisla, Poland, May 16-19, 2005. Gliwice: Silesian University of

	Technology, Institute of Engineering Materials and Biomaterials, 2005, str. 429-432. [COBISS.SI-ID 8365595]
5.	MIJANOVIĆ, Krsto, KOPAČ, Janez, SOKOVIĆ, Mirko. Obradljivost pri urezivanju navoja u Al-legure (AlMgSiPbBi). V: VRANJEŠ, Božo (ur.). 13th Conference BIAM '96, Zagreb, Croatia, June 18-12, 1996. <i>Proceedings</i> , (KoREMA proceedings, Part 1, 41). Zagreb: KoREMA, 1996, str. L-31 - L-33. [COBISS.SI-ID 1880347]
6.	SOKOVIĆ, Mirko, MIJANOVIĆ, Krsto. Influence of ecological parameters of the cutting fluids on quantifiable parameters of the cutting processes. V: DOBRZAŃSKI, Leszek A. (ur.). <i>Proceedings of the 6th International Scientific Conference Achievements in Mechanical & Materials Engineering AMME'97, Gliwice-Wisła, Poland, 28-30 November 1997, Miskolc-Tapolca, Hungary, 1-3 December 1997, "Extended abstracts" volume</i> . Gliwice: AMME'97, Organizing Committee, 1997, str. 177-180. [COBISS.SI-ID 2360347]
7.	SOKOVIĆ, Mirko, MIJANOVIĆ, Krsto. Influence of ecological parameters of the cutting fluids on quantifiable parameters of the cutting processes. V: DOBRZAŃSKI, Leszek A. (ur.). <i>Proceedings of the 6th International Scientific Conference Achievements in Mechanical & Materials Engineering AMME'97, Gliwice-Wisła, Poland, 28-30 November 1997, Miskolc-Tapolca, Hungary, 1-3 December 1997, "Extended abstracts" volume</i> . Gliwice: AMME'97, Organizing Committee, 1997, str. 177-180. [COBISS.SI-ID 2360347]
8.	KOPAČ, Janez, SOKOVIĆ, Mirko, MIJANOVIĆ, Krsto. Influences of new cutting fluids on the tapping process. V: KULJANIĆ, Elso (ur.). <i>Advanced manufacturing systems and technology</i> , (CISM courses and lectures, no. 372). Wien; New York: Springer, 1996, str. 153-160. [COBISS.SI-ID 1963547]
9.	MIJANOVIĆ, Krsto. <i>Uticaj okolinskih zahtjeva na rad proizvodnih sistema : doktorska disertacija</i> , (Univerzitet u Sarajevu, Mašinski Fakultet, Doktorska disertacija). Sarajevo: [K. Mijanović], 2004. XII, 150 f., graf. prikazi. [COBISS.SI-ID 7702555]
10.	Mijanović, K. OKOLINSKI MENADŽMENT U FUNKCIJI PROŠIRENJA OBIMA PROIZVODNJE, EMAN CONFERENCE: Globalization Challenges, Ljubljana 2017. [COBISS.SI-ID 12102875]
Zbirni podaci naučne, odnosno umjetničke i stručne aktivnosti nastavnika	
Ukupan broj citata	156 prema Tomsonovoj bazi
Ukupan broj radova sa SCI (SSCI) liste	28
Trenutno učešće na projektima	Domaći: 5 Međunarodni: 1
Usavršavanja	EMS i SQ menadžment, EMA menadžment
Drugi podaci koje smatrate relevantnim: knjiga „Okolinski pristup proizvodnim sistemima – Čišća proizvodnja; Mijanović, Krsto - autor NASLOV..... : Okolinski pristup proizvodnim sistemima : Čišća proizvodnja ISBN..... : 978-9958-34-036-9; PREDMETNE ODREDNICE..... : Ekologija - Očuvanje prirode - Proizvodnja - Udžbenici za fakultete	

COBISS.BH-ID..... : 16427782; UDK..... : 502.11:658.5](075.8)

IZDAVAČKA CJELINA..... : (Biblioteka Udžbenici. Kolo 3 ; knj. 5)

ISBN..... : 978-9958-34-036-9

PREDMETNE ODREDNICE..... : [Ekologija](#) - [Očuvanje prirode](#) - [Proizvodnja](#) - [Udžbenici za fakultete](#)

UDK..... : 502.11:658.5](075.8)

UDK STATISTIKA..... : 502/504

VRSTA GRAĐE..... : monografska publikacija, tekstualna građa, štampana

COBISS.BH-ID..... : 16427782